

Předběžná nálezková zpráva č.j. 10 Pl / 2006 (výtisk 2)

Řesanice, objekt bývalé tvrze
- záchranný archeologický výzkum, II. etapa
31.1. 2007

Mgr. Jan Vladař

ARCHEOS

společnost pro archeologii a památky
Nebahovská 1016, Prachatice 383 01

plzeňská kancelář: Hankova 10, Plzeň

Jan Vladař (+420 / 774232536) Jaromír Beneš (+420 / 602115149)

E-mail: jan-vladar@volny.cz www.archeos.cz

Řesanice, objekt bývalé tvrze - záchranný archeologický výzkum, II. etapa

Úvod

Pracovníci společnosti Archeos provedli ve dnech 10. července – 4. srpna 2006 záchranný archeologický výzkum formou sond při objektu bývalé tvrze v obci Řesanice / kulturní památka, rejstříkové č. 25696 / 4 –440 (Odd. evidence NPÚ v Plzni). Výzkum navázal na předchozí, zjišťovací etapu archeologického výzkumu uskutečněnou v roce 2004 (Vladař-Richterová 2004). Postup výzkumu měla v terénu možnost zhodnotit odborná komise dne 4. srpna 2006.

Následně v průběhu podzimu 2006 byl prováděn záchranný archeologický výzkum formou dohledu u výkopových prací při vnějším okraji jižním i severní obvodové zdi většího z objektů (výsledky nejsou součástí této zprávy).

Postup výzkumu

Charakter provádění archeologického výzkumu byl zvolen jednak dle odborných požadavků v souladu s dohodou s pracovníky Národního památkového ústavu, Odborného územního pracoviště v Plzni a rovněž dle požadavků pro provádění navazující stavební činnosti.

Výzkum se soustředil na východní část areálu, zejména dle požadavku majitele na zpřístupnění polozasypaného přízemí objektu bývalé černé kuchyně. Formou archeologického výzkumu bylo od zásypu vyčištěno přízemí, byla rozšířena sonda 1/04 podél vnějšího obvodového zdiva na východní straně objektu až k asymetricky umístěnému oknu do přízemí. Jižním směrem byla sonda 1/04 protažena do volného prostranství a propojena se sondou 4/04. Západním směrem byla sonda prodloužena o odstraněnou opěrnou zídku.

Zcela nově byl prozkoumán prostor u zanikajícího sklepení na jižním okraji areálu sondou o rozměrech 3,5 x 7,5 m. Sonda byla umístěna k předpokládanému severnímu obvodovému zdivu sklepení, které však na povrchu indikoval jen šikmo vybíhající světlík.

Cílem výběru provedených sondáží bylo ověřit průběh zdiva vybíhajícího jižním směrem od jihovýchodního nároží černé kuchyně a směřujícího do míst zanikajícího sklepení.

Popis sond

Sonda 1/04

Sonda 1/04 byla vyměřena na jihovýchodním nároží menšího objektu. V rámci sondy bylo možné dokumentovat i situaci u zasypaného vstupu do přízemí objektu osazeném portálem. Rozměry sondy byly 1,50 x 4,00 m, později byla protažena o 0,50 m severním směrem podél východní stěny.

Popis kontextů:

- 1001** –svrchní vrstva drnu a ornice, mocnost do 0,25 m, mírně se svažující k západu
- 1002** –kamenná plenta přiléhající kolmo k západní straně vstupního portálu zpevňující stěnu při vstupu do přízemí objektu, tvořená skládanými lomovými kameny do velikosti 0,50 m bez použití pojiva (plenta byla ponechána)
- 1003** –kamenná plenta přiléhající kolmo k východní straně vstupního portálu zpevňující stěnu průchodu do sklepa, charakter shodný jako 1002
- 1004** –šedohnědý ulehlý písek s hlínou, obsahující zlomky cihel, prejzů, recentní keramiky a kameny do velikosti 0,50 m. Mocnost 0,40–1,60 m se zúžením západním směrem
- 1005** –šedohnědá pevná hlína s pískem, obsahující kameny velikosti do 0,30 m, zlomky cihel a prejzů a zlomky recentní keramiky, mocnost 0,60 m
- 1006** –zeď tloušťky 0,90 m, oboustranně lícovaná, stavěná z lomového kamene do velikosti 0,50 m, jako pojivo použita vápenná malta z hrubého světle žlutého písku. Až do výšky úrovně současného terénu je provázána s JV nárožím stojícího objektu, dále ubíhá směrem k jihu. Původní koruna byla porušena, patně pozdějším přizděním kamenné plenty 1003, původní výška zdi byla 2,50 m. Zdivo je založeno na skalnatém podloží bez základového vkopu.

- 1007** –stavební suť, jemný žlutý písek promíšený s vápnem a značným množstvím kamenů velikosti 0,10–0,40 m, obsahující recentní glazovanou keramiku, mocnost 0,40–0,75 m.
- 1008** –tmavá hnědošedá hlína s pískem a štěrkem, obsahující zlomky cihel, prejzů, kameny velikosti do 0,30 m, velké množství redukčně vypalované, šedé, tenkostěnné keramiky se silně leštěným povrchem, zřídka glazované, předběžně datované rámcově do 16.–17. století, též několik zlomků kachlů, mocnost 0,50–0,60 m, horní úroveň koresponduje s úrovní prahu portálu a dosedá na ni kamenná plenta 1002
- 1009** –tmavě hnědá pevná hlína s pískem, obsahující kameny velikosti do 0,30 m, mocnost 0,10–0,40 m.
- 1010** –oranžovohnědá pevná hlína s pískem, štěrkem a drobnými kameny, obsahující zlomky redukčně pálené tenkostěnné keramiky se silně leštěným povrchem, předběžně datované do 16.–17. století
- 1011** –žlábek vytesaný do skalnatého podloží, ubíhající ve směru S – J, jeho severní konec zabíhá pod kamenný práh, široký je 0,20 m, hluboký 0,10–0,15 m, vyplněný hřebenovou střešní krytinou

Sonda 4/04

Sonda byla vyměřena 3 m jižně od sondy 1/04, s cílem ověřit další průběh zdi zjištěné v sondě 1/04. Její rozměry byly 1,60 x 1,80 m, posléze byla za účelem ověření východního líce zdi dodatečně rozšířena.

Popis vrstev:

- 4001** – svrchní vrstva drnu a ornice, mocnost 0,15 m
- 4002** –šedohnědý ulehlý písek s hlínou, obsahující zlomky cihel, prejzů, recentní keramiky a kameny do velikosti 0,50 m. Mocnost 0,40–0,50 m
- 4003** –šedohnědá pevná hlína s pískem, obsahující kameny velikosti do 0,30 m, zlomky cihel a prejzů a zlomky recentní keramiky, mocnost 0,50 m
- 4004** –stavební suť, jemný žlutý písek promíšený s vápnem a značným množstvím kamenů velikosti 0,10–0,40 m, obsahující recentní glazovanou keramiku, mocnost 0,40–0,75 m, horní úroveň vrstvy byla nepravidelně zvlněná

- 4005** –tmavě hnědá ulehlá hlína s pískem, obsahující zlomky cihel a kameny velikosti do 0,30 m, mocnost 0,40–0,50 m.
- 4006** –černohnědá ulehlá hlína s pískem, obsahující značné množství zlomků redukčně pálené tenkostěnné keramiky se silně leštěným povrchem, předběžně datované do 16.–17. století.
- 4007** –kamenná plenta tvořená skládanými lomovými kameny do velikosti až 0,50 m bez použití pojiva, zřejmě pokračování plenty 1003. Na kamenech byly stopy malty naznačující jejich druhotné použití. Plenta byla založena na koruně zdi 4008
- 4008** –zeď, pokračování zdi 1006, dochována do výšky 1,00 m

Sonda 5/06

Sonda 5/06 byla vyměřena v prostoru mezi již realizovanými sondami 1/04 a 4/04 a navázat na dokumentované příčné (V-Z) profily. Vzhledem k zjištění neznámého zdiva v severním profilu ale nebylo možné zjistit podélný průběh vrstev.

- 5001** (1001, 4001) –svrchní vrstva drnu a ornice
- 5002** (4002) –šedohnědý ulehlý písek s hlínou, obsahující zlomky cihel, prežů, recentní keramiky a kameny do velikosti 0,50 m.
- 5003** (1004, 4003, 4009) –hnědý ulehlý písek s hlínou, obsahující zlomky cihel, prežů, recentní keramiky a kameny do velikosti 0,50 m.
- 5004** (1008, 4004) –tmavá hnědošedá hlína s pískem a štěrkem, obsahující zlomky cihel, prežů, kameny velikosti do 0,30 m. Dále recentní glazovanou keramiku a množství redukčně vypalované, šedé, tenkostěnné keramiky se silně leštěným povrchem, zřídka glazované, předběžně datované rámcově do 16.–17. století, též několik zlomků kachlů.
- 5005** (1010, 4005) –hnědá hlína s pískem, štěrkem a drobnými kameny, obsahující zlomky redukčně pálené tenkostěnné keramiky se silně leštěným povrchem, předběžně datované do 16.–17. století
- 5006** (4006) –černohnědá ulehlá hlína s pískem, obsahující značné množství zlomků redukčně pálené tenkostěnné keramiky se silně leštěným povrchem, předběžně datované do 16.–17. století.
- 5007** (1006, 4008) –zeď

- 5008** (1005, 4010) –šedohnědá pevná hlína s pískem, obsahující kameny velikosti do 0,30 m, zlomky cihel a prejzů a zlomky recentní keramiky.
- 5009** (1007, 4011) –stavební suť, jemný žlutý písek promíšený s vápnem a značným množstvím kamenů velikosti 0,10–0,40 m, obsahující recentní glazovanou keramiku.
- 5010** -zdivo v severním profilu sondy

Sonda 6/06

Sonda vytyčena u zanikajícího sklepení na jižním okraji areálu.

- 6001** –svrchní vrstva drnu a ornice
- 6002** (5002, 4002) –šedohnědý ulehlý písek s hlínou, obsahující zlomky cihel, prejzů, recentní keramiky a kameny do velikosti 0,50 m.
- 6003** -volně ložený lomový kámen, mezery mezi kameny vyplněny ulehlou, pevnou hnědou hlínou
- 6004** –tmavá hnědošedá hlína s pískem a štěrkem, obsahující zlomky cihel, prejzů, kameny velikosti do 0,30 m.
- 6005** –hnědá hlína s pískem, štěrkem a drobnými kameny, obsahující zlomky tenkostěnné keramiky, předběžně datované do 16.–17. století
- 6006** -plenta z nasucho kladených kamenů
- 6007** -šedohnědý ulehlý písek s hlínou, s velkým podílem přemístěného podloží, obsahující zlomky tenkostěnné keramiky (z jedné nádoby), předběžně datované do 16.–17. století
- 6008** -tmavě šedá hlína s rozptýleným obsahem drobných uhlíků
- 6009** -přemístěné podloží

Předběžná terénní zjištění

V sondě 5/06 (vzniklá propojením sond 1/04 a 4/04) byla dokumentována další část průběhu zdiva (kontext 1006 resp. 5007) a ověřena stratigrafie zjištěná v roce 2004.

Rozšířením sondy západním směrem o odebranou opěrnou zídku bylo odhaleno další neznámé zdivo vázané do jižní obvodové zdi černé kuchyně vybíhající jižním směrem rovnoběžně se zdí zjištěnou v roce 2004.

Dalším výkopem pro ověření průběhu zdiva, v sondě 6/06 při severním okraji zanikajícího sklepení, jeho pokračování nebylo zjištěno. Byly však

zachyceny archeologické situace naznačující existenci příkopového opevnění. V severním profilu sondy 6/06 (jižní byl porušen severním cihlovým zdivem sklepení) byl dokumentován terénní zlom, zřejmě umělého původu, šikmo spadající od východu k západu, rovnoběžně s hranou zlomu probíhala vrstva přemístěného podloží, na kterou dosedala kamenná plenta.

Systematický záchranný archeologický výzkum v etapách roku 2004 a 2006 již naznačuje způsob vzniku současných výškových úrovní uvnitř i vně areálu i pravděpodobný charakter zástavby východní části areálu, ale vzhledem k možnosti provedení dalších etap výzkumu je předčasné dělat závěry.

Vladař, J. - Richterová, J. 2004: Předběžná nálezová zpráva č.j. 09 P1 / 2004, archiv Archeos

obec Řesanice

objekty tvrže v Řesanících

Řesanice, sonda 5/06, západní profil

Řesanice, sonda 5/06, severní profil

Řesanice, sonda 5/06, jižní profil

Řesanice, sonda 5/06, zdivo (kontext 5007)

Řesanice, sklep černé kuchyně, pohled na východ

Řesanice, sklep černé kuchyně, vnější pohled na okno ve východní zdi

Řesanice, sonda 6/06, severní profil

Řesanice, sonda 5/06, jižní profil